

Учіте ся брати мов,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“



И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 1

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 2-го Января 1895.

ГОДЪ III

ВЕСЕЛЫХЪ СВЯТЪ!

Вже 1894 минае, якъ въ убогомъ вертепѣ не далеко мѣсточка Вифлема въ жи доведомъ краю Палестинѣ, народивъ ся Иисусъ Христосъ Сынъ божій спасенія нашего ради. Тую дуже веселу вѣсть оглоосили зъ неба ангели поганьскому свѣту спѣваючи:

„Слава во вышнихъ Богу и на земли миръ во челоуцѣхъ благоволеніе.“ И справдѣ Христосъ Богъ на тое и воплотивъ ся щобъ привести людей до правды, до познания истинного Бога и щобъ Одному во Тройци Богу люде воздавали честь и славу. Далше, цѣль Христоваго рождества була ще и та, щобъ примѣривъ челоука зъ Богомъ и щобъ челоуцкъ живучій на земли, и сповняючій волю божию, мавъ спокій и бувъ щасливый, бувъ вольнымъ въ дочасной земской подорожці, доки не osiąгне того повного щастя въ небѣ, задля котрого бувъ сотвореный.

Але чи есть днесъ на свѣтѣ той спокій, тое щасте, той миръ, тое олаговоленіе въ людяхъ, яке Христосъ черезъ свое рождество принѣсъ зъ неба на землю?

Могучій сего свѣта взявши спокій, той миръ та сховаи въ сильну, муровану крѣпость, обставили канонами и лѣсомъ багнетовъ; благоволеніе и щасте завернули до своихъ палатъ а люди въ неволѣ поволи зъ голоду мруть!...

Але того спокою, того внутренного благоволенія того душевного щастя, котре Христосъ принѣсъ для тыхъ, що въ Него вѣрують, — никто не одбере, никто не одойме! Хоть кайданы на рукахъ, хоть нужда и злиднѣють челоука и онъ свое горе боре и лихо рѣшаючы на его невѣдливомъ карку, всетаки волю духа никто не скуе и онъ вѣруючи въ Иисуса Христа надѣсь сильно на побѣду правды надъ брехнею!.. Протое вѣдъмъ трудящимъ, вѣдъмъ бо-

рюющимъ ся зъ бѣдою, вѣдъмъ роботающимъ тяжко о насущный хлѣбъ, одъ серця желаемо: веселыхъ святъ!

Тобѣ рускій мученику працѣ, котрому ненасытний и захланний капиталистъ уменьивъ платню, щобъ щетвоимъ потомъ болѣше збогачувавъ ся — желаемо хотѣ той день Рождества Христова перепроводити въ радости и щобъ Христосъ тебѣ надгородивъ здоровлѣмъ и постоянностію въ борбѣ за святі права робѣтничой класы за те, що захланний богачъ скривдивъ на платнѣ!

Най новонарожденный Христосъ водворить ся въ твоимъ серцю, въ твоей душѣ, а тодѣ будешъ на правду богачемъ, бо у Бога богатый и щасливый сто разъ одъ того, котрый своего бога долгара тримае въ шафѣ, а самъ на душѣ бѣдный въ ласку божию!

Щасливыхъ та и веселыхъ святъ тобѣ бѣдный въ неволи рускій народѣ! Въ той день клякни съ кайданами на рукахъ и на ногахъ въ твоимъ бѣдномъ вертепѣ, въ твоей до земли прихѣлой курной хатѣ и споглядаючи очима твоей сильной вѣры на новонарожденного Спасителя, моли, проси Его о миръ, о спокій, о згоду, о благоволеніе для негѣдливыхъ дѣтей святой Мученицѣ Руси!

При новонарожденного яслахъ обновѣ въ твоимъ серцю о рускій народѣ актъ вѣры, любви и надежды! Вѣрь и вѣрь крѣпко въ Спасителя побѣдившаго діавола и оовободившаго насъ зъ душевной неволѣ ада и не трать надѣи на Его милосердіе же ты освѣдити одъ неволѣ и работы тѣлесной!..

Звѣзда ясна засвѣтила надъ вертепомъ и привела троихъ царей на поклоненіе новонарожденному царю царей. Звѣзда ясна засидѣть и надъ рускимъ вертепомъ хуторомъ, звѣзда свободы и воли руского народа!

Але поки-що, терпѣмъ, братаймо ся, організуймо ся, не тратьмо часу на пустяки, но дорожѣмъ часомъ. — бо время люте! Освобож-

даймо ся одъ грѣха и одъ злихъ дѣлъ, а тодѣ освободить насъ Христосъ! Не такъ скоро конецъ свѣта якъ бабы ворожать. Були уже сильні царства и государства, а днесъ и слѣдъ по нихъ ищезъ. Въ книжѣ божого провидѣнія есть назначена година освобожденія и руского народа.

За нашу невинну проляту вѣкамъ кровь, за нашѣ мукы кровь и слезы надгородить Богъ насъ свободою и слава руского народа такъ крѣпко вѣрующего во Христа и такъ тяжко терпячого, возгрезитъ до небесъ и возграе Днѣперъ, Днѣстеръ, Бугъ, и Сянъ своими водами и Карпаты зашумять своими лѣсами!..

Старый Кіевъ облечетъ ся въ прежнюю славу, а преподобный Несторъ встане съ своего гробу и допише послѣдну страницу своей исторіи и додасть: „и нынѣ Русь свободна.“

Веселыхъ святъ Вавъ Русины що живете въ Америцѣ!

Най Господь Богъ дасть Вамъ свою ласку, щасте и здоровлѣ!

Смѣло, одважно колядуйте нашу коренно руску коляду Новорожденному тутъ на американской вольной земли! Нехай Христосъ Спаситель міра подасть Вамъ свой святой супокій, щобъ Ваша совѣсть була чиста и щобъ Вы не мали гризоты сумлѣнія. Най Христосъ благословить Васъ здоровлѣмъ и щастѣмъ до работы! Далше, щобъ удѣливъ намъ Русинамъ Сынъ божій того небесного благоволенія що бы мы все мали добру волю: дбати такъ о свое добро душевне якъ дочасне.

Щобъ все рускій люде мали благоволеніе то есть: добру, сильну, крѣпку волю дати кождый по одному долару на „Народный Домъ“, вступити все до „Союза“ заперенумеровати „Свободу“

Давъ бы Богъ щобъ Христосъ народивъ ся въ нашей душѣ, въ нашомъ серцю! Щобъ освѣтивъ нашъ розумъ, щобъ побудивъ нашу

лѣнливую и заспаную волю до доброго дѣланя! Всего того одъ серця жалае усьмъ руска „Свобода“

Слава во вышнихъ Богу и на земли миръ во челоуцѣхъ благоволеніе Веселыхъ Святъ!

„Свобода“

Ч О М У ?

Чому нынѣ на родинѣ Руской сумно стало, Чомъ то нынѣ въ нашій Гаразду такъ мало? (Руси Чому горе насъ прихѣло Скажѣть мѣлѣ люде, Чомъ Русины лишь суму-Коли гараздъ буде? (ютъ Чому соромъ руску душу Жаль сердце стискае, Чому правда гине марно А честь пропадае?

Ой була бы честь и слава, И хороша доля, Кобъ на Руси утвердилась Любовь, згодна воля.

Жіймо-жъ згѣдно бо мы (рѣдній Мы все свои люде, Богъ позволить, що при Гаразду добуде. (згодѣ Буде гараздъ, буде доля Горе розойде ся, Бо лишь въ згодѣ, любви, (мирѣ Нашъ рай розѣе ся.

Чому-жъ нынѣ мы гаразду Нѣ долѣ не маемъ? Бо мы дремѣемъ, силы тра- А згоды не знаемъ. (тимъ Д. Тр.

Зъ далекой пѣвнечи.

Ажъ зъ глубокой Сибіріи, пише одинъ щирый Украинецъ и поетъ нашъ Павло Грабъ (прибране имя) въ числѣ 21-мъ „Зорѣ“, якъ ему тамъ середъ дикой суворой та безплодной природѣ тужно за своею рѣднею та за своею Украиною. Такъ тужити може лише щира горяча душа, надъ котрою доля знужала ся, одобривши ей все дороге та рѣдне. У

той самотѣ та тузѣ душа его инодѣ стрепене ся, почувши рѣдну украинську пѣсню и мову. И отъ що мы доведѣемо ся зъ письма Украинця на Сибіру на доказъ що слова Тараса „Наша пѣсня, наша, мова не умре, не загине!“ по вѣки вѣрны. Грабъ каже, що не лише въ Европѣ, але и въ Азії, особливо на Сибіру нема мабуть кутяка, де бы не спѣвали украинскихъ пѣсень. Чи въ Колямыску, чи въ Обдорску, въ Кари, чи въ Сахалинѣ, скрозъ можна почути нашу пѣсню. Разъ въ азійскомъ мѣсточку Асхабади за Каспиемъ, де Грабъ никѣли и не сподѣвавъ ся почути рѣдне слово, на свою вдвѣвижу подъ вечеръ, почувъ якъ цѣла касарня салдатовъ спѣвала украинскій пѣснѣ. Въ Иркутску, найкрасниимъ мѣстѣ сибірскомъ, е товариство спѣваковъ, котре смѣло можна назвати украинскимъ, бо ти спѣваки спѣвають переважно нашѣ пѣснѣ. Се товариство дае украинскій концерты, такъ що нашѣ пѣснѣ помѣжъ Иркутянами найболѣше знаи. Пойшло се зъ того, що голова товариства, Сибірякъ Концевичъ, бувъ на Украинѣ, и дуже собѣ сподѣвавъ нашѣ пѣснѣ. — На Сибірь заѣздыть такожъ украинскій театры, або и такі мѣсцеві аматоры выставляють украинскій штуки. Бувало такъ въ Иркутску и въ иншихъ мѣстахъ-сибирскихъ. Н. пр. въ иркутской часописи въ 30. числѣ с. р. подана вѣсть ажъ зъ далекого Владивостока, въ котрой до слова сказано такъ: „Легальне драматичне товариство наше примерло. Замѣсть него склало ся товариство украинске переважно зъ желѣзно-дорожниковъ. Выставлена въ сѣхъ днѣхъ на корысть родинамъ моряковъ, що згинули на „Русалцѣ“, пѣса „Назаръ Стодола“ дала нечуваный доходу — 700 рублѣвъ. Готовить ся друга выставка на корысть музеа: пойдуть „Гайдамаки“. На Амури, якъ вѣдомо почали въ остатній роки класти сибірскыя каменныя зѣрѣ и хлѣба шукали!



SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата: годична 2.00
До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и гроші про-
симъ высилати подъ адре-
сою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ по
выходу въ Среда.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

Кто замавляе „Свободу“
мае рѣвночасно заслати и
предплату иначе ся не по-
сылаетъ.

ныхъ людей, отже и зъ на-
шой Украины.

Такимъ способомъ по-
ручъ иныхъ рухѣвъ про-
явивъ ся и рухъ украинскій.
Зъ того певно можна тѣши-
ти ся, та заразѣмъ и при-
кро знести, що у Владивос-
току, военніи пристани для
сибирской флоты, (коло са-
лой Кореи) можна выстав-
ляти украинскій шутики, а
на самой Украинѣ не можна.

Погромы жидѣвъ
въ Алжерѣ.

Въ мѣстечку Тлемсенъ въ
Африкѣ выбухъ дня 11. с.
м. погромъ жидѣвъ. Аль-
жирскій тираліери (жовня-
ри), великій вероги жидѣвъ,
подюдили другихъ людей
до того, хсть къ часи дѣли
до того причину сами жиды,
бо продавали тираліерамъ
харчъ и напитки по дуже
высокихъ цѣнахъ. Повставъ
правдивый бунтъ; тираліе-
ры сплюндрували кѣлька
жидѣвскіхъ кавярней и по-
калѣчили до 40 жидѣвъ, зъ
котрыхъ 2 умерло. Кѣлька
жидѣвскихъ родинъ утекло
зъ мѣста. Зъ причини вели-
каго роззавня побоюють

одинъ рѣгментъ „лѣгюну
чужинцѣвъ.“ щобы привер-
нули спокѣй.

У бійство.

Маталагій, 25-лѣтній сынъ
селянина Константина Зис-
пана зъ Димки въ повѣтъ
серецкимъ, бувъ въ р. 1891
взятый до войска до 41 пол-
ку пѣхоты. По дволѣтній
взѣрцевой службѣ увѣльни-
ли его зъ войска сего року
въ осени на велику потѣху
старого батька. Однакъ бат-
ківска радѣсть не тревала
довго: Дня 12. сего мѣсяця
выбравъ ся батько до Чер-
новець, а тимчасомъ дома
застрѣливъ ему ктось сына.

Летаргъ.

Цѣкавый випадокъ летар-
гу трафивъ ся въ Грибовѣ
въ Королевствѣ польскомъ.
Заможна господиня Йосифа
Сендзякъ занедужала була
на сильний бѣль головы и
положила ся до лѣжка, а въ
кѣлька днѣвъ потѣмъ, зда-
вало ся умерла. Розумѣе ся,
заняли ся заразъ похорономъ.

Поставили катафалокъ,
зложили господиню въ до-
мовинѣ, обставили свѣчка-
ми та прибрали цвѣтами.
Приходили свояки и знако-
мѣ молити ся, якъ звычай-
но журили ся та плакали..
На другій день вечеромъ си-
дѣть родина окола домови-
ны, свѣчки свѣтять ся, на-
разъ небѣжка рушае ся въ
домовинѣ, и — встаетъ. Одъ тя
гару небѣжки домовина пе-
рехилие ся, свѣчка паде на
землю, за нею небѣжка, а
за небѣжкою домовина и на-
крывае Сендзякову. Печу-
ваний крикъ и невиданий
перелякъ, хто живъ, утѣкъ
зъ хаты. Де-кто повыбивавъ
окна и утѣкъ зъ хаты окна-
ми. Тимчасомъ Сендзякова
стала кричати на земли, про-
сити о ратунокъ, але нѣхто
не важивъ ся зайти въ хѣ-
ту. Тамъ уже одъ свѣчки за-
нимала ся посмертна постеля
Гаевіи скочивъ за водою зал-
явъ огонь и ставъ ратува-
ти Сендзякову, прикритую
домовиною. Одвага раевого
осмѣлила ще кѣлькохъ па-
рубковъ. Хоть зѣ страхомъ,
але взяли Сендзякову на ру-
ки и занесли до лѣжка.

Бувша небѣжка захорувала
по томъ wypadку летаргу
зъ перестрахи, але е надѣя
що поздоровѣе. Забобонный
сусѣды не хотять вѣрити,
що то не були нѣякі чары,
лише летаргъ. Одвиджують
часто Сендзякову та допы-
тують ся, якъ то тамъ вы-
глядае на другѣмъ свѣтѣ.
Баба, якъ може, такъ кру-
титъ, бо рада зъ того, що
вже була на другѣмъ свѣтѣ
и вернула, що не кождому
трафляе ся.

Всѣмъ с о ю з н и к а м ѣ
и рускимъ б р а т е в т в а м ѣ
желаемъ бесслыхъ святъ!

Для всѣхъ народицъ съ Христосъ.
но не всѣ въ той день родуютъ ся.

У кождого свое личо
Душу спознае:
Чи у буденъ чи у свято
Зъ нимъ встаетъ, лягаетъ.

Всѣ желаемо одинъ дру-
гому пасливыхъ святъ — а
чи кождый въ той день ра-
дуетъ ся, та веселитъ ся? Чи
кождый въ той день у родин-
номъ кружку веселымъ сер-
дцемъ свѣтае коляду ново-
народженному Христу? — Де-
тамъ. Неоднакъ буває. Оденъ
е и пасливъ и веселый, а
другій въ смутку и въ сле-
захъ святкуе.

Ото подаетъ кѣлька образ-
ковъ де и якъ кто святкуе
день Христового Рѣдства.

На дворѣ морозъ ажъ трѣ-
щить, вѣтеръ съ пѣвнчи гу-
де и завѣває свѣгомъ усе що
надыбле. Середъ пустого
поля бованѣе якесь довге
будовиско а коло того бу-
довиска ходитъ то взадъ то
въ передъ жовнѣръ зъ на-
битымъ гверомъ на плечи и
разъ вразъ тупоче ногами бо
му вже до пѣдшвы приме-
рзають. Вѣтеръ свище, свѣ-
гомъ мече, темно насколо а
въ душі бѣдного жовнѣра
русина ще темнѣйше и онъ
сперъ ся на гверъ а слезы
акъ горохъ котять ся по ли-
ци тай замерзають. Чому онъ
зажуривъ ся? Тому, бо при-
гадавъ собѣ бѣдачиско що
днесъ святой вечеръ и що
днесъ тамъ въ дома веселеть
ся въ теплой хатѣ и коля-
дуютъ, а онъ середъ завиру-
хи въ ночи ходитъ собѣ мов-
бы божевольный коло поро-
ховнѣ и себе и свою о ю
проклинае к крѣзь слезы мо-
вить; отъ такой то мой свя-
тый вечеръ... бодай такой у-
же болшево свѣ не приснивъ
ся!

Другій утѣкий предъ вой-
скомъ до Америки, на са-
ме рѣдво працюе тяжко въ
фабрицѣ або подъ землю въ
майнахъ тяженько вздыхае
пригадавши собѣ: якъ то
другі люде весело празну-
ють той святой день Хри-
стового Рѣдства тутъ въ
Америкѣ и въ краю, а онъ
начетая скотина запрягши
до работы. На той споменъ
заплаче въ кутику и обер-
ещи слезы щобы другой не
бачивъ, знову котить бочку
або вертитъ скалу и поро-
хомъ розбиве. Бодай недове-
лась никому такъ святкова-
ти — жодумавъ собѣ и зно-
ву зъ тиха заплакавъ. Идутъ
зъ мѣста люде и каждый щос
несе на свята до дому:
чи нову посудину, чи горѣ-
ку чи хлѣба — бо кождый
готовить ся на свята.

По заду всѣхъ йде зъ мѣста
Горлицъ молода женщина за-
горнена въ стару гуньку и
що сила бѣе по свѣгу щобы
скорше до дому вернути ся
Въ одной рудѣ несе колачъ
а въ другой листъ зъ почты

На ей смаглявомъ лицѣ
пробивае ся якесь невыка-
зана радѣсть и она навѣтъ
не звачала на утяжливую свѣ

жну дорогу, толькѣ щобы
скорше досталась до дому
пѣдъ святой вечеръ до дѣ-
тей, щобы дѣзнатись що въ
листѣ е бо се одъ мужа зъ
Америкы

Прійшла невѣста на свое
подвѣрен ще таки до хѣть
власной не вступила, а
таки просто пошла до пис-
менного сусѣда щобы пере-
читавъ ей листъ, а потѣмъ
сказала що чекати не може
бо она мусить для дѣточокъ
и собѣ ити ладити святу
вечеру. Войшла мама въ
хату, дѣти обступили и пы-
таються: Коли уже до свя-
той вечерѣ засядуть? —

Дитте дѣти, заразъ буде
все готове. Злагодила вече-
ру поставила на столѣ а ту
ч еусѣдъ зъ листомъ ухату.

А що куме? чи здоровъ
мой чи памятае о насъ? —

Ой кумо не веселый вапъ
святой вечеръ.. Кумъ Гнатъ
а вашъ муж... царство му
небесне... зѣставъ забитый
при работѣ..... На ту вѣсть
упала молодиця на землю и
уже болше не встала.

Су сѣдъ забравъ дѣти си-
ротята до себе на святу ве-
черу.

Ото святой вечеръ си-
ротѣ!....

А теперъ придивѣмъ ся
якъ святкують въ Америкѣ
теперь..

Приходятъ роботники зъ
фабрики и оденъ за другимъ
вымывають ся, прибирають на
себе чисту одежу до святой
вечерѣ. Господиня дому бѣ-
гае, воротить ся, крутить ся
а все лагодить въ кухнѣ и
несе на столѣ. Передъ свя-
тою вечерою помолить ся и
газда чаеуе горѣвкою сво-
ихъ бордингерѣвъ желаючи
щастя, здоровья на другій
рокъ, щобы Господь миро-
сердный дозволивъ другого
року и другихъ святъ въ
здоровью святкувати!

Всѣ выпили по чарцѣ, толь-
ко одинъ кумъ Данило си-
дѣть край стола та е суму-
еть. Гей куме! негодитъ ся
въ такѣ свято; поле зъ на-
ми выпийте якъ Богъ прика-
завъ. Кумъ Данило вставъ
и подяковавши за здѣлану
му честь, мѣжъ инчимъ ска-
завъ: днесъ обходимо ти-
мятку Христового Рѣдства
Той день на Руси свя-
тый, естъ днесъ великой ра-
дости и веселости. И тутъ
хоть въ далекой чужинѣмъ
Русины перенесли прастѣвъ
скій звычй и обычай обхо-
дитъ сей день при русской
коладѣ опѣсая нашего цер-
ковного уставу.

Се мене тѣшитъ, се мене
радуе, що я въ рускѣй ро-
динѣ, на рускѣй святой ве-
черѣ звачоку ся!

Але одна гадка гадюкою
коло моего сердца вѣтъ ся и
недае менѣ супокѣю, якъ по
думаю, що тамъ въ нащѣмъ
нужденномъ краю оставивъ
жену и дѣточки и они днесъ
обходять святой вечеръ въ
смутку, згадавши що ихъ
няньо десь тамъ далеко за

моремъ блукае ся и не може
прігѣхати зъ ними вечеряти
тай заколядовати!...

Серце на кавалки розры-
васть ся и сами очи плачуть
якъ спѣмну що я днесъ безъ
родины, безъ вѣрной жены,
безъ любихъ дѣточокъ му-
шу Рѣдво праздновати!..

Проте менѣ жалъ и нежн-
чу нѣкому такихъ обходити
святъ, якъ я нещасный. Ту
небога ревнѣ заплакавъ тѣ
и склонивъ голову на столѣ
въ превеликомъ смутку.

Рѣдво сироты.

Ходила я сиротина

По пѣдъ окна богача.

Та думала усе щобы:

Ось достану колача.

Хоть на рѣдво и сирота

Буде не голодна,

Бо сиротѣ Богъ отецъ

Она му угодна.

Ще зъ порога та прогнали

Мене бѣдну сироту

Паны глусти закричали

А чого ты хочешъ ту?!

Заплакала, подумала:

Отъ тобѣ и богачѣ!

Не сиротѣ бѣти панскій

На рѣдство колачѣ!...

Йду я бѣдна сирота

Одъ зима трясѣ ся,

Ажъ ту мене свѣтъ за руку

Старенька бабуся:

И провадитъ она мене

До бѣдной хаты

И вытяга зъ торбы добро

Тай каже щедати.

„Я одъ бѣдныхъ ее достала

Тай зъ бѣднымъ дѣлю ся,“

А и поля попольа

„Спаси Богъ“ бабуся!

И тодѣ я зрозумѣла

Чомъ то не въ палатѣ

Народивъ ся Христосъ Богъ,

Но въ пастухѣвъ хатѣ!..

Грушка.

Арабска повѣстка.

Молодой Абдуль хотѣвъ
бути мудрымъ, ученымъ, чо-
ловѣкомъ и протое удавъ
ся до мѣста Бассора, до од-
ного мудрца, що звавъ ся
Гасанъ и котрый слынувъ
черезъ свою опаднѣсть, що
бы той опаднѣсти одъ него
научити ся. Гасанъ дуже ра-
до принявъ молодого Абду-
ла и таки якъ стоиъ звавъ го
на мѣсто на базарѣ, щобы
розпочати науку опаднѣсти.
Передъ всѣмъ постутили о-
ни до пекаря и пытаются, чи
онъ має свѣжій хлѣбъ? Такъ,
маю такой свѣжій и бѣлень-
кій хлѣбець якъ масло,“ отъ-
повѣвъ услужливо пекаръ.
Тодѣ звертаеъ Гасанъ до
своего ученика Абдула тай
до него каже такъ: чуетъ
самъ що повѣдае пекаръ.
Наколи онъ має такой хлѣбъ
свѣжій и бѣлый якъ масло,
то таки лучшебъ було, ели
бы мы поишли до другого
склепу тай таки простѣ ку-
пити лишъ масла, бо оно
таке свѣже и бѣле якъ бы
хлѣбъ. Абдуль згодивъ ся.
Идутъ оба черезъ много-
людный базаръ и приходятъ

там де продають масло. Гасанъ заприсивъ масла а купецъ ставъ выхвалати, що его масло есть такъ вкусно, такъ чистеньке якъ олива. „Чуєшь, каже Гасанъ до свого ученика Абдула, наколи его масло таке якъ олива, то лучше ходѣмъ та купѣмъ оливы, бо се на од-но вийде.“

Абдуль, котрому уже голодъ почавъ дошкулювати, радъ не радъ згодивъ ся на предложє свого учителя о-щадности и поїшли вдовѣ базаромъ туда, де продавали оливу. Ще були оподаль на кѣлькадесять кроковъ одъ одного складу оливы, а вже купецъ, видко знакомый Гасана, махавъ руками и усмѣхаючись запрошує ихъ що бы у него купили. Вступили до склепу и Гасанъ спр-исивъ за оливу. Купецъ вы-тяга одну и другу и третю фляху оливы, а все прихва-ляе мовлячи: моя олива є найлучша въ цѣломъ мѣстѣ, есть здорова, чиста якъ вода! Тодѣ Гасанъ учитель о-щадности звертаючись до свого ученика Абдула, по-вѣдає ему такъ: Видишь ты мой сыну що намъ теперь не треба анѣ хлѣба, бо онъ такий якъ масло; не треба намъ масла, бо оно таке са-ме якъ олива; а тѣ намъ не треба навѣтъ и оливы, бо она така якъ вода. Про-тое ходѣмъ до керницѣ и напьемъ ся воды, а се насъ ничъ коштувати не буде. Поїшли до керницѣ тай пі-ють воду. Але Абдуль, чо-ловѣкъ молодой и здоровъ не мѣгъ вытримати зъ голо-ду, бо му цигане такъ и-грали по дорожныхъ киш-кахъ, що въ концѣ обѣзавъ ся до Гасана и просивъ го щобъ му позволивъ хоть хлѣ-ба купити. Хоть не довго, толькы годину учения у васъ ощадности, сказалъ Абдуль, але буду памятати на цѣле жите. И тутъ подякувавъ Гасану за науку.

Зъ гишпанького на рус-ке перевѣвъ о. Грушка.

Страшно нещастье.

Ashland, Oregon. Въ мѣ-стѣ Silver Lake выбухъ на-саме рѣздово великій огонь, въ котромъ згорѣло 40 о-сѣбъ и 16 тяжко понеклося. Причина огню була слѣду-юча. Въ одномъ забудованю въ великой салѣ справляли святой вечеръ. На нещасте одна лампа звернула ся и въ одной хвилѣ поломѣнь о-хватила цѣлу салу.

Китъ, то есть наибольша морска рыба, выплыла на берегъ коло Манауат N.J. Есть довга 35 фѣтовъ. Те-перь клопѣтъ, якъ бы ю за-бити.

Въ Нью Йорку повставъ бувъ великій огонь въ элек-тричной фабрицѣ, котра бу-ла высока о 9 поверховъ.

Наколи огонь поперепалю-вавъ бельки на остальныхъ поверхахъ, де були величе-ный машины, тодѣ все зъ ве-ликимъ лоскотомъ почало валити ся и падати на до-лину. Кѣлька фаерманѣвъ зѣстало забитыхъ, а богато покарѣченыхъ

Въ San Francisco померъ бывший сенаторъ Джемсъ Г. Fair и мѣлионеръ. Онъ ли-шивъ 200 мѣлионѣвъ маекы.

Зъ ѳдки походить звы-чай: же якъ кто пчихне, другій му ѳдповѣдає: „на здоровле“?

Сей звычай есть дуже да-вный. Въ року 750 по Хри-стѣ панувала велика холера и повѣтре такъ було зараз-ливе, же коли кто пчихнувъ, то сейчасъ и умеравъ. Для того свята церковь прика-зала тодѣ щобъ „одець друго-му при пчиханю жичивъ доброго здоровля або помо-чи божой. Але сей звычай есть ще давнѣйшимъ. Пос-ля грецкой мѣтологїи, пер-шій човѣкъ, котрого бувъ сотворивъ божокъ Прометей, давъ першу ознаку жити, тымъ, що здорово пчихнувъ собѣ. Длѣтого стародавній греки такъ высоко цѣнили пчихане, що тыхъ, котры пчихнули, на колѣнахъ по-здоровляли. Тоже и римля-не здоровили оденъ друго-го при пчиханю. Славный историкъ римскій Плїній повѣдає, же якъ который пчихнувъ въ праву сторону, то означало щасте, сли але въ лѣву, то нещасте. Им-ператоръ Тиберій николи не позабувъ поздоровити пчи-хаючого и вымагавъ щобъ и его поздоровляли наколи бы придалось и ему пчих-нути. Онъ навѣтъ выдавъ бувъ таке право, въ котромъ приказувавъ всеѣмъ поздоро-вляти его наколибъ де на дорожѣ пришло ся ему пчи-хати. Наколи король крає Монапата въ Африцѣ, пчих-не, тодѣ всеѣ па голосъ кри-чать: дай Боже здоровля! а слуги выходять на двѣръ и кричать то само и оденъ, другій подає дальше такъ, що за хвилю цѣле мѣсто кричить: на здоровле коро-лю, котрый благозволить пчихнути.

Наколи трафитъ ся въ кра-ю Сїямъ въ Ази, що де ко-трый пчихне, тодѣ всеѣ при-сутный и кажутъ: „щобъ най-высшій судїя лишь добре о тобѣ мѣгъ въ своей кнѣзѣ читати.“ Сїямчики бо и вѣ-рують що наибольшій судїя небесъ вѣчно перевертає кар-тки книги живота и той, котрого имя тамъ записане, муситъ пчихати.

И въ нынѣшнихъ часахъ мае пчихане свое значене. Въ горной Австрїи, наколи народжене дѣти пчихне, а а родичи не скажутъ му за-разъ: най тобѣ Богъ пома-

гає. тодѣ чортъ перемѣняє имъ дитину. Въ декотрыхъ селахъ на нашомъ подолѣ говорятъ: наколи господаръ вийшовши съ хаты, цчихне на право, тодѣ приѣде въ се-ло жидъ за лихвою, сли але на лѣво, то буде въ се-лѣ секвестраторъ. Тутъ въ Америцѣ мало зважають ся на пчихане але все таки ко-ли панъ редакторъ одъ „Вѣ-стника“ пчихне, то певный знакъ же читавъ „Свободу“ котра му хрономъ въ бла-гочестивый нѣсь зайшла.

Миска бобальковъ пану редактору „Вѣстника.“

Мы перестерѣаемо пана редактора „Вѣстника“ що бы давъ собѣ спокѣй зъ сво-ими „искрами“ бо ними ни-чего не вдѣе я не пошко-дитъ, позаякъ „искры“ да-леко не сыплютъ ся и ско-ро гаснуть. Сли не перес-тане, тодѣ мы почнемъ пус-кати не „искры“, але раке-ты и бомбы, а тодѣ буде зле и смрадъ въ „парашивѣ“ Вѣ-стника. „Свобода“ усе правду писала що тїи священни-ки, котры належать до „па-рохинъ“, „Вѣстника“ не суть русинами и не приїшли до Америки спасенїя душъ ра-ди, але для збѣвання доля-ровъ. Тую правду потвер-джає самъ „Вѣстникъ.“ Ко-ли о. М. Балогъ тримавъ зъ шайкою одъ „Вѣстника“, то бувъ ревнымъ священ-никомъ, а коли перейшовъ на православїе, то отъ що пише „Вѣстникъ“ въ ч. 46 „хотя Михаилъ Балогъ и мѣлъ таковыя доходы, изъ котрыхъ при порядочномъ проважденю своего живобы-тїя, моогъ онъ честно себѣ жити, але всеѣ тїи доходы „мадарскому шляхтичу“ и бывшему военному „ка-пралеву“ — были занадто малыми. Онъ уже съ краю прибилъ съ долгами, котрыи вадѣялъ ся онъ „американь-скими долярами“ якъ най-скорше выплатити, а пару-тысячей и для себе добыти.“

То суть слова Viestnika. Те-перь пытаемъ ся пана ре-дактора Viestnika чому панъ редакторъ укрывавъ все тоє ижъ до теперь? Чому вче-ра называвъ о. М. Болога ревнымъ священникомъ, а нынѣ, якъ перейшовъ на православїе, пише правду, котру и „Свобода“ писала и чому закидає намъ Viest-никъ що мы баламутимо на-родъ, що нападаемо на ре-вныхъ священниковъ, нако-ли и самъ Viestnik призва-навъ що такъ есть?

Чому тодѣ укрывавъ и святымъ робивъ о. М. Боло-га, а днесъ всеѣ его бруды выявляє?

Чи не мали мы правды, на-коли писали, що Ваша шай-ка вся така и що по гро-ши до Америки приїхала? Чи тїи священники зъ па-

рохин „Вѣстника“ не мають тыхъ самыхъ паскудныхъ ногавицъ. якъ мавъ посѣля словъ „Вѣстника“ о. Балогъ и котры то ногавицѣ „Вѣ-стникъ“ на публичный плѣтъ вывѣсивъ а тамтыхъ дру-гихъ ще укрыває?

Чекайте люде троха. Буде-те видѣти що за комедїя бу-де якъ теперь зъ „Вѣстни-ка“ шайки, оденъ другому буде теръ макъ. о. М. Ба-логъ также мовчати не бу-де и змалює намъ тую чес-тну, святу одъ „Вѣстника“ громаду съ переду и съ за-ду. Чи то характеръ: покрывати блуды того або друго-го священника доки три-мавъ зъ шайкою „Вѣстни-ка“ и съ унравителемъ гр. кат. и римо-кат. церквей, а наколи ѳдступивъ одъ нихъ, то ажъ тодѣ правду казати зо злости?... Чи „Свобода“ уже о томъ давно не писала и людей не перестерѣгала? Що Viestnik пише о. Балогу то мимо волѣ пише о всеѣхъ котры ще позѣстуютъ въ шай-цѣ Viestnika. Побачите лю-де! Оденъ другого помалу выявити и тодѣ „Свобода“ побѣдитъ обманщикѣвъ и гнѣздо доробкевичѣвъ роз-полошитъ!.

Се цѣкаве!

На границѣ хинско-російс-кой знаходить ся мѣсто Май-мачинъ, въ котромъ живутъ сами мушны а жадна жен-щина не смѣе навѣтъ зъ да-лека перейти коло того мѣ-ста. Мешканцѣ сами муж-щины, занимають ся тор-говлею и суть богачами и незнають що се такого баб-скій крикъ або сварня зъ бабою.

Въ Wilkes Barre. о Михаилъ Балогъ гр. кат. священникъ зъ Мукачевской епархиі пер-ейшовъ на православїе.

Найгрубша книга на свѣтѣ.

Вашингтонскій сенатъ о-державъ недавно одъ дер-жавы Альбани величезну книгу-просьбу. Та книга е-груба на метрѣ и 2 деци-метры, мае 6000 картокъ и важить близько 10 сотна-ровъ. Кромѣ самой просьбы, котру писали 10 лѣтъ, є въ сей кнѣзѣ 45000 пѣдписѣвъ. Нехай собѣ теперь амери-канскій сенаторы читають ту книжочку.

До

Моихъ
братѣвъ
Русинѣвъ
въ

Америцѣ.

Такъ доброй якъ и злои во-лѣ проти мене, мое дружне посланїе.

Чтїте а
некленте!

Уже одъ двохъ лѣтъ я,

посѣля моихъ слабыхъ силъ, выдаю часомъ съ „Свободу“ въ рѣдной мѣсѣ и на добро рѣдного народа тутъ въ А-мерицѣ.

Жадна огидна нажива гро-ша не керовала мною въ моей тяжкой пралѣ, толькы горяча любовь до мого по-рабощеного народа вела и тягла мене до выдаваня га-зеты. Я самъ собѣ лише-ный якъ той човѣкъ на бур-ливомъ морѣ зъ слабымъ виселцемъ въ рукахъ, боль-ше спускавъ ся на ласку вѣтру якъ на свое кермо-ване. Съ самого початку мо-го прибутя въ Америку, спѣзнавъ я занадто добре, якъ то зъ бѣдными руски-ми эмигрантами поступають не толькы агенты жида, але и его нѣбы то просвѣти-тель такъ въ довгихъ якъ и въ короткихъ рызахъ.

Припадково помаювъ я за поповску кшпеню тыхъ просвѣтителѣвъ и зпѣзнавъ же тамъ добра и гроша мно-го. Тодѣ я ставъ выступа-ти проти святого здирства бѣдного мого народу. Свя-тїи въ крикъ! Та на мене! Такъ наколибъ кто цига-намъ де буду пѣдпаливъ и и тодѣ цигане всеѣ на двѣръ выбѣгають и кричатъ, такъ и на мене выбѣгли зъ сво-ими криками, нападами, критиками багашкарѣ, ти-хо-доларо-ховцѣ, тихий плѣй зовї чудотворцѣ, тихо-бѣди патріоты зъ поза плота. Але народъ спѣзнавъ „Сво-боду“ и приїме ю яко свою и на другій рѣкъ. Люде! Народе рускій! рускій ро-бѣтники! Знайте що суть вороги, котры хотять щѣбъ „Свобода“ не выходила. Бонть ся злодѣй свѣтла. Але Ты рускій народе не дай пропасти „Свободѣ!“

Присылайте предплату на рѣкъ 1895! Скоро и всеѣ!

о. Гр. Грушка.

ОГОЛОШЕНЕ.

Дня 15 Января 1895 ѳд-будуть ся въ мѣстѣ Шамо-кинѣ повѣрчїи зборы „На-родного Руского Союза.“

Зъ поважанемъ

Видѣль „Союза“

Всеѣхъ членѣвъ Общества им. М. Качковского, якъ и Просвѣты въ Джерси Сіті просить ся зложити членскїй вносъ на рѣкъ 1895 на ру-ки Редакциі „Свободы“, а-бо г. Д. Салєя до конця се-го мѣсяца.

Рождеству Христову по-клонѣмъ ся и за волю, миръ, благоволенїе руского на-рода мољмъ ся! Щобъ на сво-ей земли зъ голоду не ѣшли ли, зъ своего грунту не ѣшли за море и хлѣба шукали!

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя а именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на шолковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици. Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохран-
ительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковѣ, мосяжніи, и
дровніи. Всякіи книги цер-
ковны, а особливо поручае о-
бразы до Иконъ о старосѣ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фріландъ
Па, Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно задово-
лены о чомъ ся переконали
можна.

Чувъ я що въ Америкѣ за-
бирають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковны, котримъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требамы до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣстнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слибы
замовленіе болше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таку, котру
треба заплатити американь-
скому конзулеви въ Вѣдн
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаилъ Дыметъ.



УВАГА.

Хотячй приступити до „Со-
юза“ най посылають вступ-
не и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара
подо адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Подо зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
треныи зо всѣхъ шторовъ
во всѣ потребныи товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошныи Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашй га-
здынъ най йдутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмулѣвъ
спомогати? Идѣть до своего.

МИХАИЛЬ ЕВЧАКЪ

Рускій
— единый —
контракторъ
и
будовничій

Вилксбаръ и околицѣ,
Его камѣнне подо будову
есть наилучше, а работа
найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае
власныи конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджъ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Рускои Церкви.



ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M.D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братьямъ Русинамъ въ Юн-
керсѣ радимо въ разѣ слабости уда-
ваться до него.



ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дѣла
въ

Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ
свой добре заосмотреныи
ГОТЕЛЪ.

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-
гары наилучшого сорта.
Таный и выгдныи почлегъ.
Снѣдане, обѣдъ и вечера
все свѣже, смачне и дешево.
Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.,
въ ШАМОКИНЪ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Русин-
намъ и на околицю свой
богатыи складъ всякого ро-
да викуталовъ и майнере-
кихъ снарядовъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овощи
Зеленина и сушеніна.

Е чернушка,
Е петрушка.

НАЙБОГАТША

Гросерия и Dry Goods

I. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшыи товары
съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа, не забудте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D. OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

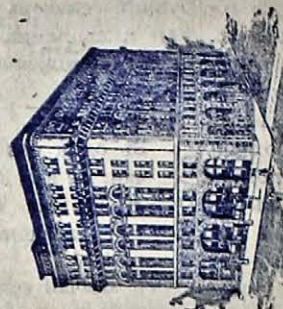


77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

R. MISSLER & KRIMMERT.

Продаю найтупыишии шифро-
ваныи до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ, найкорот-
шоу часѣ перно, бесцено
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
лало грошѣ до старого краю
и купило у мене шифратъ?
а еще жаденъ не скрививъ,
ся по му була яка хибѣ.
Поручаюсъ памятьи моймъ
краинамъ остаюсъ въ глубо-
кимъ покаянствѣ а не забу-
вайте на
F. MISSLER



106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ



Прапоровъ (фаны)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едбау; чотыри и
пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ
стоишь со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большыи зъ найлѣпшой мате-
риіи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Звертаемъ увагу всѣхъ
нашихъ Русиновъ, що мае-
мо на складѣ всякыи книжки
школьнѣи буквари, читанки,
одъ першой до третьей клас-
сы. Маемо такожъ всякыи
поучаючи книжки зъ об-
щества „Качковскаго“ и
другихъ. Маемо Молитвос-
ловы „Кормъ Души“
Есть то одна зъ найкрас-
шихъ книжокъ до молена
зъ чотырма кольорованыи
образками и 50 на чорномъ
тлѣ. Такъ само маемо Исто-
рію Руси и книгу о „На-
слѣдованію Іисуса Христа“
Тѣи книжки повинны нахо-
дити ся въ каждой хатѣ
руского работника.

Неодовга надойдутъ роз-
личного рода образки, обра-
зы зъ рускими подписаи.

Посылае ся токожъ и гро-
ши до всѣхъ закутковъ. Е-
вропы и другихъ частей
свѣта, скоро, таньо и безъ
печно.

СПРОВАЙТЕ!

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИКЪ

248

PEARL ST
SHAMOKIN, P.

Недалеко рускою плебаніи

Добрий вечеръ, друже мой!
— Добрий вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

..
Що за Талпашъ? Звиди оны?
— Та-жъ крайній нашъ милай
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!..

..
— Що за брындай я пью тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслугуе якъ братами!
— Таньо надлявѣчайно!

BOLESŁAW SEEGE

Поручае ся ласкавой пам-
ти крайновъ що въ его сал-
нѣ завсе свѣже пиво и р-
жнородныи напои.

Хороша са ля для забавъ
братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Str
JERSEY CITY N. Y.

Молись, трудись, вѣрвайся, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русъ святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ лютерію не грайте, толькы
грѣшъ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинѣсь по центови! Се не забывайте!... Буде зъ васъ!